

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Це Положення визначає порядок розробки, моніторингу та перегляду освітніх програм у ВНЗ ЛОР «Львівська медична академія імені Андрея Крупинського» (далі - Академія). Положення розроблено відповідно до вимог Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (стаття 44. Акредитація освітньої програми) та Закону України «Про вищу освіту» (стаття 10. Стандарти вищої освіти, стаття 25. Акредитація освітньої програми). Положення ґрунтується на засадах постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» та наказу Міністерства освіти і науки України від 13.06.2012 № 689 «Про затвердження Державних вимог до акредитації напряму підготовки, спеціальності та вищого навчального закладу

1.2 Основні терміни та їх визначення

Освітня програма - система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Результати навчання - сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-професійною, освітньо-науковою програмою, які можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти. Програмні результати навчання за освітньою програмою відображаються в профілі освітньої програми; результати навчання за освітніми компонентами професійної програми відображаються в навчальних програмах дисциплін, практик та інших компонентів освітньої програми.

Спеціальність - складова галузі знань, за якою здійснюється професійна підготовка.

Спеціалізація - складова спеціальності, що визначається Академією та передбачає профільну спеціалізовану освітньо-професійну чи освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої освіти (формальна спеціалізація). Неформальна спеціалізація не вимагає окремої освітньої програми та передбачає лише вибір здобувачами вищої освіти певних блоків навчальних дисциплін в рамках освітньої програми за спеціальністю або за формальною спеціалізацією.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ECTS) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ECTS

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти:

- **інтегральна компетентність** – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності;

- **загальні компетентності** – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку;
- **спеціальні** (фахові, предметні) компетентності – компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Кредит ECTS – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання.

Акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет:

- відповідності стандартам вищої освіти;
- спроможності виконати вимоги стандарту та досягти заявлених у освітній програмі результатів навчання;
- досягнення заявлених у освітній програмі результатів навчання.

Ліцензування – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітню діяльність за певною спеціальністю на певному рівні вищої освіти відповідно до стандартів освітньої діяльності.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Компетентність – динамічна комбінація знань, вмінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти.

Бакалавр - освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується ЗВО у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньої програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра визначається ЗВО. Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти.

Магістр - освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується ЗВО у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менш як 30 відсотків. Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.

Якість вищої освіти - рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти.

Якість освітньої діяльності - рівень організації освітнього процесу у закладі вищої освіти, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань.

2. СТРУКТУРА ТА ДОКУМЕНТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ.

2.1. Спрямованість освітніх програм. У рамках однієї спеціальності Академія може реалізовувати декілька освітніх програм (далі - ОП) за різними спеціалізаціями. Профільна спрямованість, обумовлена суттєвими особливостями предметної сфери програми, переліком програмних компетентностей, програмними результатами чи переліком освітніх компонентів, є підставою для розроблення окремої ОП. До складу окремої ОП входить навчальний план, а також графік навчального процесу з урахуванням особливостей форм навчання. Прийняття або зміна стандарту освітньої діяльності є підставою для розроблення нової ОП або перегляду існуючої. Кожна ОП має гаранта освітньої програми.

2.2. Документальне забезпечення освітньої програми.

2.2.1. Портфоліо освітньої програми. Процес розроблення, реалізації, моніторингу та перегляду освітньої програми документується в портфоліо освітньої програми - зібранні усіх матеріалів, напрацьованих проектною групою ОП. Перелік складових такого портфоліо ОП визначає гарант ОП. До портфоліо обов'язково включають освітню програму та додатки до неї. Крім того, до складу портфоліо включаються інші документи, напрацьовані проектною групою (довідки, аналітичні звіти, таблиці, опитувальні листи та ін.).

2.2.2. Структура освітньої програми:

- профіль освітньої програми,
- перелік освітніх компонентів ОП,
- структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів;
- матриця відповідності програмних компетентностей програмним результатам навчання освітньої програми;
- матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми,
- навчальний план;
- робочі програми навчальних дисциплін;
- навчально-методичні комплекси навчальних дисциплін;
- програми практик;
- документи і матеріали, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу;
- оціночні засоби (комплекти тестів, комплексних завдань, розміщених на паперових та електронних носіях).

2.3. Характеристика складників освітньої програми

2.3.1. Профіль програми. Профіль ОП визначає характерні риси освітньої програми, місце освітньої програми в освітньому просторі, співвідношення її з тематикою наукових досліджень з метою полегшення її розуміння зацікавленими сторонами: вступниками, здобувачами вищої освіти, роботодавцями, дослідниками, викладачами, випускниками, агенціями забезпечення якості, органами ліцензування та акредитації тощо.

Профіль програми включає такі складові:

- титульний аркуш;
- передмова; розробники програми; затвердження програми Вченою радою Академії; інформація про врахування пропозицій зацікавлених сторін;
- загальна характеристика: повна назва Академії; рівень вищої освіти; ступінь, що присвоюється; назва галузі знань; назва спеціальності; офіційна назва про-

грами; орієнтація програми; тип диплома та обсяг програми; опис предметної сфери; основний фокус програми та спеціалізації; форми навчання; кваліфікація що присвоюється; кваліфікація в дипломі; особливості та відмінності; акредитація; рівень; мова викладання;

- мета освітньої програми;
- працевлаштування та академічні права: придатність до працевлаштування; подальше навчання;
- навчальне середовище: викладання та навчання; оцінювання;
- атестація здобувачів вищої освіти: форми атестації здобувачів вищої освіти; вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності);
- програмні компетентності: інтегральна, загальні, спеціальні (фахові);
- програмні результати навчання: когнітивна сфера; афективна сфера; психомоторна сфера;
- ресурсне забезпечення реалізації програми: характеристика кадрового забезпечення; характеристика матеріально-технічного забезпечення; характеристика навчально-методичного забезпечення; характеристика інформаційного забезпечення;
- основні компоненти освітньої програми;
- академічна мобільність: національна кредитна мобільність; міжнародна кредитна мобільність; навчання іноземних здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти: принципи та процедури забезпечення якості освіти; моніторинг та періодичний перегляд освітньої програми; публічність інформації про освітню програму; запобігання та виявлення академічного плагіату;
- вимоги професійних стандартів.

2.3.2. Перелік освітніх компонентів. ОП відображає розподіл ОП на окремі освітні компоненти та логічну послідовність їх вивчення, які можуть складатися з одного або кількох модулів, інших типів складових навчального курсу, навчальної та виробничої практики, дослідницьких проєктів, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів. Перелік включає назви навчальних дисциплін, практик, кваліфікаційних робіт та їх обсяг у кредитах ЄКТС з розподілом за навчальними семестрами.

2.3.3. Матриці відповідності. Матриця відповідності програмних компетентностей програмним результатам навчання освітньої програми є відображенням структурно-логічних зв'язків між програмними компетентностями і запланованими програмними результатами навчання. Матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми є відображенням структурно-логічних зв'язків між змістом освітньої програми (результатами її освітніх компонентів) і запланованими програмними компетентностями.

2.3.4. Навчальний план. Навчальний план є нормативним документом, який визначає зміст навчання та регламентує організацію освітнього процесу за освітньою програмою. Навчальний план визначає перелік та обсяг навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність вивчення дисциплін, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю здобувачів вищої освіти. У навчальному плані виділяють обсяг роботи здобувачів вищої освіти у взаємодії з викладачем (за видами навчальних занять) та самостійної роботи здобувачів вищої освіти в академічних годинах. Для кожної дисципліни і практики вказують форму поточного і підсумкового контролю.

2.3.5. Навчально-методичне забезпечення ОП. Навчально-методичне забезпечення навчальних дисциплін складається з навчально-методичних комплексів дисциплін, у т. ч. робочих програм навчальних дисциплін, програм навчальних практик, електронних навчальних курсів, підручників та навчальних посібників. Програми практик розробляють і затверджують згідно з чинними нормативними актами Академії в цій сфері. Програма атестації здобувачів вищої освіти розкриває зміст і форми організації всіх видів підсумкових комплексних випробувань випускників ОП, що дають змогу встановити відповідність засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти. Програму розробляють і затверджують відповідно до діючих нормативних актів Академії в цій сфері. Навчально-методичне забезпечення розробляють для всіх дисциплін, передбачених навчальним планом, затверджують, оновлюють і оприлюднюють згідно з чинними нормативними актами Академії в цій сфері.

2.3.6. Документи і матеріали, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу. До документів і матеріалів, що регулюють зміст і реалізацію освітнього процесу, належить Положення про організацію освітнього процесу Академії, а також інші нормативні та методичні документи, розміщені на сайті Академії.

2.3.7. Інші документи порт фоліо. Розділ містить опис умов й особливостей застосування освітніх технологій і вимоги до здобувачів вищої освіти та НПП у рамках окремих видів навчальної діяльності наприклад, методичні рекомендації щодо написання курсових робіт, підготовки кваліфікаційної роботи, характеристика умов бібліотечно-інформаційного обслуговування здобувачів вищої освіти в Академії, навчально-методичні матеріали з окремих дисциплін, правила оформлення і критерії оцінювання різних видів навчальних і контрольних робіт, комплекс інформаційних ресурсів з організації освітнього процесу і викладацької діяльності для викладачів програми та здобувачів вищої освіти.

2.4. Кадрове забезпечення ОП.

Цей розділ містить відомості про НПП програми й науковців, які беруть участь у реалізації ОП. Відомості можуть надаватися у вигляді аналітичних матеріалів (сукупно за всіма НПП програми, із зазначенням відомостей про їх профільну освіту, вчені ступені й звання, наукову роботу, статус по відношенню до Академії (штатний працівник/сумісник). Також зазначаються відомості про провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, фахівців-практиків, яких залучено до реалізації конкретної ОП.

2.5. Матеріально-технічні та фінансові умови реалізації ОП

У цьому розділі наводять відомості про матеріально-технічні умови й фінансові аспекти реалізації ОП, включаючи наявність спеціалізованих лабораторій і кабінетів, обладнання тощо.

2.6. Зв'язки з ринком праці, ключовими роботодавцями та професійними асоціаціями

У цьому розділі наводять відомості про ключових для ОП потенційних роботодавців, їх участі в проектуванні й реалізації ОП, відомості про професійні сертифікати, запитовані на ринку праці в даній професійній сфері, та умови їх отримання, а також інформація про дисципліни в рамках ОП, які сприяють отриманню освітніх результатів, що можуть бути зараховані під час отримання професійних сертифікатів.

2.7. Гарантії якості ОП

У цьому розділі наводять інформацію про оцінювання якості освітніх послуг ОП: наявність державної акредитації ОП, наявні сертифікати і експертні висновки за підсумками експертизи якості ОП (у т. ч. міжнародної). Можуть бути наведені актуальні звіти про моніторинг та самообстеження ОП.

3. ПОРЯДОК РОЗРОБЛЕННЯ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ, ВІДКРИТТЯ І ЗАКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Розроблення освітньої програми

3.1.1. Розроблення нової ОП включає такі етапи:

- формування проектної групи та призначення гаранта освітньої програми (I етап);
- аналіз актуальності ОП та оцінювання достатності наявних ресурсів (II етап);
- визначення профілю ОП (III етап);
- визначення освітнього змісту ОП та розроблення навчального плану (IV етап);
- розроблення системи оцінювання якості ОП з метою її удосконалення (V етап).

3.1.2. Формування проектної групи та призначення гаранта освітньої програми (I етап).

3.1.2.1 Нову ОП розробляють за ініціативою керівництва Академії та/або ініціативної групи з числа НПП. Розробленню нової ОП передують порівняльний аналіз аналогічних спрямувань, що діють у провідних зарубіжних і вітчизняних ЗВО, їх тривалості, переліку навчальних дисциплін, рівня викладання та ін.

3.1.2.2 Розроблення, моніторинг та перегляд кожної ОП здійснюють проектні групи. Проектні групи формують окремо за кожною ОП на період її розроблення, моніторингу, перегляду, проведення процедур зовнішнього оцінювання (ліцензування, акредитація), самооцінювання або інших необхідних процедур.

3.1.2.3 Склад проектної групи ОП затверджується наказом ректора Академії. До складу проектної групи включаються представники випускової кафедри, навчально-методичної частини, стейкхолдери та представники студентського самоврядування. При цьому мають бути дотримані ліцензійні умови щодо наявності у складі проектної групи:

- для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти - трьох осіб, що мають науковий ступінь та/або вчене звання;
- для другого (магістерського) рівня вищої освіти - трьох осіб, що мають науковий ступінь та вчене звання, із них - один доктор наук або професор. Одна й та ж сама особа може бути членом декількох проектних груп.

3.1.2.4 Очолює проектну групу її керівник - гарант освітньої програми, НПП, який має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до ОП спеціальністю зі стажем науково-педагогічної роботи не менш як 10 років. Гарант освітньої програми може бути керівником лише однієї ОП. Дестрокове припинення роботи й призначення нового гаранта ОП і членів проектної групи здійснюється на підставі наказу ректора Академії.

3.1.2.5 Проектні групи виконують такі завдання:

- обирають вид ОП;
- встановлюють актуальність ОП;

- формують профіль програми;
- визначають форми навчання та організації освітнього процесу;
- визначають освітні компоненти;
- розробляють навчальний план та інші нормативні документи, що організаційно супроводжують процес підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною ОП з врахуванням рекомендацій навчально-методичної частини Академії;
- дають завдання випусковим та іншим кафедрам Академії на розроблення навчально-методичного забезпечення ОП;
- здійснюють аналіз відповідності ОП Ліцензійним умовам;
- узагальнюють пропозиції та формують рекомендації з вдосконалення існуючої ОП;
- беруть участь у моніторингу ОП (узагальнюють пропозиції та рекомендації, здійснюють самообстеження та самооцінювання) і періодичному перегляду ОП;
- спільно з навчально-методичною частиною Академії та приймальною комісією забезпечують внесення відомостей щодо ОП та навчальних планів до ЄДЕБО;
- здійснюють контроль за реалізацією ОП науково-педагогічними працівниками та кафедрами.

3.1.2.6 За запитом проектної групи відповідні служби Академії зобов'язані надати у визначений гарантом ОП строк відомості, необхідні для розроблення ОП.

3.1.3. Аналіз актуальності ОП та оцінювання достатності наявних ресурсів (II етап)

3.1.3.1. Проектна група:

- встановлює суспільну потребу в ОП та її потенціал - шляхом консультацій з зацікавленими сторонами (здобувачами вищої освіти, випускниками Академії, роботодавцями, науковою спільнотою, професіоналами тощо);
- з'ясовує виконання основних умов запровадження ОП.
- проводять аналіз ринку освітніх послуг і можливості позиціонування на ньому ОП, аналіз ринку праці, на який орієнтовано нову ОП, можливостей майбутнього працевлаштування випускників;
- оцінює достатність наявних ресурсів (кадрових, фінансових, організаційних та ін.) для реалізації ОП.

3.1.4. Визначення профілю ОП (III етап)

3.1.4.1 Профіль програми складається проектною групою як короткий документ, створений для представлення загальної інформації про ОП.

3.1.4.2 Визначення профілю полягає у визначенні:

- мети ОП,
- загальних та фахових програмних компетентностей, яких має бути досягнуто в результаті навчання,
- кінцевих (програмних) результатів навчання з урахуванням положень Національної рамки кваліфікацій, вимог стандартів вищої освіти
- необхідного обсягу ОП у кредитах ЄКТС.

3.1.4.3 Під час формулювання програмних компетентностей та результатів навчання слід забезпечити активну участь представників ринку праці.

3.1.4.4 Програмні компетентності (описані за видами: інтегральні, загальні, спеціальні) визначають специфіку програми. Компетентності випускника відображають погляд роботодавця на освітню та професійну підготовку потенційного працівника.

3.1.4.5 Основою для формулювання програмних компетентностей ОП є перелік компетентностей державного Стандарту вищої освіти за даною спеціальністю. Цей перелік може бути доповнений декількома (не більше 2-3) компетентностями, що визначаються специфікою потреб регіонального або секторального ринку праці.

3.1.4.6 Інтегральні та загальні компетентності визначено Національною рамкою кваліфікацій і описано за кваліфікаційними рівнями. Рекомендованим є вибір загальних компетентностей з переліку проекту Tuning. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності мають відповідати визначеному рівню освітньої програми.

3.1.4.7 Програмні результати навчання визначають що здобувач вищої освіти повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми. Набір програмних результатів навчання є однаковим для всіх здобувачів вищої освіти за освітньою програмою певного рівня. Програмні результати навчання повинні корелювати з визначеним переліком загальних і спеціальних (фахових, предметних) компетентностей. Результати навчання мають відповідати таким критеріям:

- корисність - повинні сприйматися як такі, що відповідають рівню вищої освіти та вимогам/очікуванням громадянського суспільства та держави;
- релевантність - повинні корелюватись з відповідними програмними компетентностями;
- конкретність - забезпечувати достатній рівень деталізації, бути чіткими і однозначними, написаними зрозумілою мовою, дозволяючи чітко окреслити зміст вимог до здобувача вищої освіти;
- стандартизованість - визначати стандартні вимоги, яким повинен відповідати здобувач вищої освіти;
- відповідність - відповідати кваліфікаційним вимогам, бути пов'язаними із освітніми рівнями та кваліфікаційними рівнями Національної рамки кваліфікацій;
- об'єктивність - бути сформульованими нейтрально, уникаючи зайвої амбітності та суб'єктивності;
- досяжність - бути реалістичними з погляду часу та ресурсів, необхідних для їх досягнення;
- діагностичність - повинні мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення та визначати вимоги до присудження кредитів;
- вимірюваність - має існувати спосіб та шкала для вимірювання ступеня досягнення результату прямими або непрямыми методами.

3.1.4.8 Під час розроблення програмних результатів навчання варто врахувати, що результати навчання характеризують те, що здобувач вищої освіти повинен продемонструвати після успішного завершення освітньої програми (демонстрація знань, умінь, здатності виконувати тощо). Повний набір програмних результатів навчання має виражати характерні особливості даної програми. Якщо серед них є результати, характерні також і для інших ОП, їх доцільно виділити окремо. Формулювання програмних результатів супроводжується виробленням чітких критеріїв оцінювання сформульованого результату.

3.1.4.9 Кореляцію між результатами навчання і програмними компетентностями перевіряють за допомогою матриці відповідності програмних компетентностей програмним результатам навчання ОП.

3.1.5. Визначення змісту ОП та розроблення навчального плану (IV етап)

3.1.5.1 Етап включає такі кроки:

- складання переліку освітніх компонентів ОП;
- обрання освітніх технологій і розроблення навчального плану;
- розроблення програм навчальних дисциплін.

3.1.5.2 На підставі програмних компетентностей та програмних результатів навчання проектна група визначає загальний бюджет часу - обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для досягнення зазначених результатів, який необхідно розподілити; здійснює структурування результатів навчання (модулів або навчальних дисциплін, інших складових навчального курсу, практик, дослідницьких проектів, лабораторних робіт та інших відповідних навчальних заходів) та розподіляє кредити ЄКТС, необхідні для досягнення зазначених результатів.

3.1.5.3 Призначаючи кредити ЄКТС освітнім компонентам ОП, слід віддавати перевагу стандартизованому підходу, коли обсяг кожного компонента є стандартним або кратним. Визначення кількості кредитів ЄКТС для освітнього компонента здійснюється шляхом оцінювання навантаження, необхідного для досягнення результатів навчання.

3.1.5.4 На основі програмних компетентностей та програмних результатів навчання проектна група формулює результати навчання, яких має бути досягнуто в межах кожного освітнього компонента.

3.1.5.5 Визначаючи підходи до викладання, навчання та оцінювання, проектна група має погодити спосіб найкращого розвитку та оцінювання компетентностей і досягнення бажаних результатів навчання, а також передбачити різноманітні підходи до навчання, викладання та оцінювання. Крім того, проектна група має перевірити розвиток ключових загальних і спеціальних компетентностей, а також чи всі ці компетентності охоплюються модулями освітньої програми.

3.1.5.6 Проектні групи мають проаналізувати узгодженість результатів навчання та програмних компетентностей, зокрема:

- програмних результатів навчання з Національною рамкою кваліфікацій;
- програмних результатів навчання із стандартами вищої освіти;
- результатів вивчення модуля (навчальної дисципліни) з програмними результатами навчання (Матриця відповідності програмних результатів навчання освітнім компонентам освітньої програми);
- модульних (дисциплінарних) результатів навчання з програмними компетентностями (Матриця відповідності програмних компетентностей освітнім компонентам освітньої програми);
- методів викладання з відповідними результатами навчання для досягнення бажаних результатів навчання;
- методів оцінювання відповідно з модульними (дисциплінарними) та програмними результатами навчання.

3.1.5.7 Внесення проектною групою узгоджених результатів навчання до освітньої програми та відповідних навчальних дисциплін - до навчальних планів підготовки фахівців є обов'язковим. Відповідно до профілю освітньої програми та переліку її освітніх компонен-

тів, проектна група розробляє навчальний план ОП.

3.1.5.8 Органи студентського самоврядування можуть подавати пропозиції та зауваження до змісту навчальних планів та змісту програм навчальних дисциплін. Програму навчальної дисципліни розробляють на термін дії навчального плану, за необхідності до неї можуть вносити зміни.

3.1.6. Розроблення системи оцінювання якості освітньої програми з метою її удосконалення (V етап)

3.1.6.1 Відповідальність за якість освітньої програми несуть проектна група, а також НПП, які її реалізують.

3.1.6.2 З метою контролю за якістю освітніх програм та їх вдосконалення проводять процедури оцінювання та визнання якості ОП: зовнішні, внутрішні й непрямі.

3.1.6.3 Основними процедурами зовнішнього оцінювання та визнання якості ОП є:

- акредитація освітніх програм (ОП може не мати акредитації. За неакредитованою освітньою програмою Академія має право на виготовлення і видачу власних документів про вищу освіту у порядку та за зразком, що визначені вченою радою Академії (п.6 ст.7 Закону України «Про вищу освіту»);
- сертифікація освітніх програм - процедура встановлення відповідності якісних характеристик освітніх програм певним стандартам якості організації, що сертифікує ОП;
- міжнародна експертиза освітніх програм - процедура оцінювання якості ОП визнаними і авторитетними міжнародними експертами в тій науково-освітній галузі, в якій реалізується така ОП.

3.1.6.4 Для оцінювання підготовки фахівців і затребуваних компетентностей (результатів навчання) за кожною ОП проводяться опитування (анкетування, інтерв'ювання) роботодавців і випускників.

3.1.6.5 Основними процедурами внутрішнього оцінювання якості ОП є самообстеження освітньої програми, яке може проводитися як в рамках процедур зовнішнього оцінювання якості (акредитації будь-якого виду, міжнародної експертизи), так і з ініціативи гаранта ОП з метою планових процедур контролю якості.

3.1.6.6 Результати проведеного самообстеження оформлюють у формі звіту про результати самообстеження. Звіт про результати самообстеження ОП готують члени комісії з самообстеження і узгоджують з усіма залученими до цієї процедури учасниками. Звіт має містити висновки про якість ОП і пропозиції щодо її вдосконалення, включаючи, за необхідності, пропозиції щодо внесення змін до ОП, модернізації ОП і/або прийняттю інших управлінських рішень. Внесення в ОП змін, що належать до компетенції вченої ради Академії, затверджують на засіданні вченої ради на підставі рекомендацій, наданих гарантом освітньої програми.

3.1.6.7 Внутрішній аудит освітньої програми - процедури перевірки якості різних елементів документального забезпечення освітніх програм з боку Академії. Предметами внутрішнього аудиту можуть бути готовність освітньої програми до процедур зовнішнього оцінювання; якість різних документів у рамках ОП (напр., програм навчальних дисциплін, навчальних планів, програм практик тощо); наявність і повнота необхідної документації в рамках ОП та ін.

3.1.6.8 Адміністративні перевірки - процедури перевірки якості здійснення основних

робочих процесів у рамках реалізації ОП з метою встановлення їх відповідності існуючим вимогам і нормам. Наприклад, предметом адміністративної перевірки можуть бути діяльність працівника деканату, відповідального за ОП, діяльність проектної групи ОП, реалізація окремих елементів (навчальних дисциплін, практик, проектної діяльності) у рамках ОП, взаємодія окремих викладачів програми зі здобувачами вищої освіти, діяльність гаранта ОП та ін.

3.1.6.9 Непрямими формами оцінювання та визнання якості ОП є різні процедури і форми оцінювання якості підготовки випускників і здобувачів вищої освіти за ОП. До них належать професійна сертифікація випускників ОП, незалежні випробування / складання зовнішніх іспитів за різними елементами ОП здобувачами вищої освіти, участь у професійних і наукових конкурсах, конференціях, отримання наукових і професійних премій здобувачами вищої освіти та випускниками ОП, дослідження кар'єрних траєкторій і працевлаштування випускників та ін.

3.2. Затвердження освітньої програми

Всі нові ОП мають пройти єдиний порядок затвердження, що містить їх послідовний розгляд такими підрозділами:

- проектною групою, позитивне рішення якої є підставою для передачі матеріалів на засідання випускової кафедри;
- випусковою кафедрою (спільним засіданням випускових кафедр), позитивне рішення якої (яких) є підставою для передачі матеріалів декану факультету (директору ННІ);
- деканом факультету, який здійснює перевірку збалансованості та реалістичності програми, раціональності розподілу кредитів, повноту документального забезпечення та відповідність освітньої програми Ліцензійним умовам. Позитивне рішення декана відповідного факультету є підставою для передачі матеріалів на розгляд вченої ради факультету (ННІ);
- вченою радою факультету, позитивне рішення якої є підставою для розгляду ОП вченою радою Академії;
- вченою радою Академії, яка оцінює відповідність нової ОП всім вимогам, що пред'являються до освітніх програм Академії.

3.3. Порядок відкриття і закриття освітньої програми

3.3.1. Відкриття ОП та набір вступників. Набір вступників на освітні програми здійснює приймальна комісія Академії відповідно до Правил прийому до Академії. Освітня програма може бути включена до Правил прийому і на неї може бути оголошений набір тільки за умови її затвердження і наявності спеціальності, в рамках якої відкривається ця ОП, в ліцензії Академії на здійснення освітньої діяльності. Якщо на освітню програму не здійснено набір вступників у зв'язку з її недостатньою затребуваністю, проектна група може в подальшому відмовитися від її реалізації, провести модернізацію ОП з метою підвищення її конкурентоспроможності та привабливості на ринку освітніх послуг, подати план і матеріали модернізації Вченій раді Академії і, в разі схвалення, провести набір на ОП через приймальну комісію.

3.3.2. Закриття ОП. Освітня програма може бути виключена з переліку ОП, що реалізуються Академією:

- в разі відсутності набору вступників на ОП упродовж 2 років;
- в разі перетворення ОП. У такому випадку освітня програма проходить затвердження

як нова, а ті, що існували до цього, припиняють набір вступників; після закінчення навчання останнього курсу вже прийнятих здобувачів вищої освіти освітню програму виключають з переліку ОП, що реалізуються Академією;

- якщо в результаті будь-якої з процедур зовнішнього або внутрішнього оцінювання якості ОП отримано висновки про низьку якість реалізованої ОП.

3.3.3.Рішення про виключення освітньої програми з числа ОП, що реалізуються Академією, приймає Вчена рада Академії.

4. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ, МОНІТОРИНГУ ТА ПЕРІОДИЧНОГО ПЕРЕГЛЯДУ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

4.1. **Порядок реалізації освітньої програми.** Порядок реалізації освітньої програми визначається Положенням про організацію освітнього процесу в Академії. Для конкретизації планування навчального процесу на кожний навчальний рік навчально-методичною частиною складається робочий навчальний план за кожною ОП. У робочому навчальному плані обумовлюються щорічні особливості організації освітнього процесу для ОП та зміст варіативної частини.

4.2. **Управління освітньою програмою** здійснюється на академічному та адміністративному рівнях.

4.2.1. Адміністративне управління освітньою програмою здійснює проректор з навчальної роботи Академії. До функцій адміністративного управління ОП належать:

- організація та управління матеріально-технічним та інфраструктурним забезпеченням ОП,
- інформаційне та навчально-методичне забезпечення ОП в частині надання доступу до інформаційних, бібліотечних та інших загальних ресурсів,
- профорієнтаційна діяльність з потенційними вступниками ОП;
- взаємодія з випускниками, роботодавцями, професіоналами тощо;
- рекомендації щодо складу атестаційних комісій;
- координація забезпечення якості освітньої програми;
- організація проведення самообстеження освітньої програми;
- надання допомоги в адмініструванні програми.

4.2.2. На рівні окремої освітньої програми академічне управління здійснює гарант освітньої програми. Завданнями академічного управління ОП є:

- організація колегіального розроблення освітньої програми;
- аналіз і впровадження кращого досвіду світової та вітчизняної вищої освіти в зміст і технологію реалізації ОП;
- взаємодія з підрозділами Академії з питань проектної, дослідницької роботи, практики здобувачів вищої освіти;
- взаємодія з роботодавцями та випускниками ОП для уточнення вимог до компетентностей випускника, оцінювання обраних технологій реалізації ОП і якості підготовки випускників;
- підготовка освітньої програми до процедур оцінювання якості (включаючи акредитацію, сертифікацію, експертизу).

4.3. Моніторинг освітньої програми

4.3.1 Моніторинг освітньої програми здійснюють для встановлення досяжності, реалістичності та адекватності призначених кредитів, визначених результатів навчання та розрахованого навчального навантаження.

4.3.2 Моніторинг здійснює проектна група. До нього можуть долучати експертів: викладачів, професіоналів-практиків, здобувачів вищої освіти. Суттєвим елементом для пе-

ревірки та перегляду призначення кредитів є зворотний зв'язок з зацікавленими сторонами. Анкета освітньої програми складається з основних критеріїв забезпечення якості освітніх програм, кожний критерій оцінюється за рівнями: задовольняє, частково задовольняє, не задовольняє.

4.3.3 За результатами моніторингу складають аналітичний звіт. Про результати моніторингу повідомляється Вчена рада Академії. Для формулювання висновку за результатами моніторингу освітньої програми використовують дворівневу шкалу:

- задовільна якість - освітня програма має високий рівень досягнення результатів;
- незадовільна якість - освітня програма має серйозні недоліки.

4.3.4 Основні критерії забезпечення якості освітніх програм. Вимоги до освітньої програми та навчальних результатів:

- виконується відповідно до плану розвитку або Статуту Академії;
- сприяє виконанню місії Академії та досягнення її цілей;
- враховує потреби ринку праці та цільової групи;
- пов'язана з конкретною професією;
- назва узгоджується зі змістом;
- використовувані методи і форма навчання, у тому числі обсяг самостійної роботи та виробничої практики, сприяють досягненню цілей освітньої програми;
- цілі і результати навчання сформульовано у такий спосіб, щоб слугувати основою для оцінювання знань і навичок випускників цієї освітньої програми;
- цілі і результати навчання є адекватними і порівнюваними з результатами навчання даного рівня вищої освіти;
- цілі і результати відповідають вимогам і тенденціям законодавства, що регулює відповідну професійну сферу;
- практична робота (практика), що необхідна для досягнення результатів навчання, забезпечує набуття і застосування здобувачами вищої освіти ефективних методів роботи;
- організацію практики чітко регламентовано, вимоги для її успішного завершення визначено.

4.3.5 Розвиток освітньої програми та вимоги до викладачів програми. Вимоги до розвитку освітньої програми та НПП, які її реалізують:

- розвиток є безперервним процесом;
- до розвитку освітньої програми залучено здобувачів вищої освіти і роботодавців;
- НПП ознайомлені з цілями освітньої програми та їхньою роллю в досягненні цих цілей;
- для усунення недоліків освітньої програми складено та реалізується відповідний план дій;
- система зворотного зв'язку (за участю здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, викладачів) є ефективною, а її результати прикладними;
- кваліфікація викладачів програми відповідає вимогам, встановленим законодавством;
- викладачі програми мають відповідний рівень викладацької компетентності;
- викладачі програми беруть участь у дослідженнях і розробках;
- викладачі програми співпрацюють із зацікавленими особами поза межами Академії;
- система розвитку персоналу є ефективною: викладачі програми мають можливості для самовдосконалення та саморозвитку;
- запрошені викладачі (у тому числі із закордонних закладів вищої освіти) залучені до викладання у межах освітніх програм;

- викладачі програм регулярно використовують у подальшому свої знання та навички поза Академією і беруть участь у конференціях;
- кількість постійних викладачів визначається на основі їх обов'язків, обсягів викладання і кількості здобувачів вищої освіти та є цілком достатньою для досягнення цілей і результатів навчання за ОП;
- склад викладачів програми за віком і відсоток молодих викладачів забезпечує сталість викладання в Університеті;
- вимоги для вступу базуються на якостях, необхідних для досягнення результатів навчання даної освітньої програми;
- система консультування здобувачів вищої освіти (щодо навчання, кар'єри тощо) є ефективною;
- оцінювання результатів навчання включає в себе зворотний зв'язок здобувачів вищої освіти, який підтримує їх розвиток;
- здобувачі вищої освіти беруть участь у програмах міжнародної мобільності;
- відсоток здобувачів вищої освіти, які беруть участь у студентській мобільності, є сталим або зростає;
- здобувачів вищої освіти залучено до процесу прийняття рішень на різних інституційних рівнях.

4.3.6 Фінансові ресурси Академії щодо реалізації освітньої програми є достатніми для:

- забезпечення освітньої програми;
- діяльності з розвитку освітньої програми;
- підтримання розвитку викладачів програми.

4.3.7 Навчальне середовище Академії:

- включає всі приміщення, що необхідні для проведення навчання;
- має достатній потенціал, враховуючи кількісний склад здобувачів вищої освіти;
- обладнане відповідно до сучасних вимог.

4.3.8 Критерії сталості щодо якості і ресурсів:

- тренди щодо кількості здобувачів вищої освіти і випускників, бюджету Академії впродовж останніх п'яти років, що засвідчують сталість;
- Академія регулярно планує свій розвиток;
- Академія має план розвитку, супроводжуваний планом дій для забезпечення сталості як в Академії, так і в даній групі освітніх програм;
- Академія підготувала фінансові прогнози для досягнення цілей, викладених у плані розвитку і мінімізації можливих ризиків (включаючи ризики, викликані демографічними тенденціями);
- реалізація плану дій аналізується і результати аналізу формують основу для планування наступного періоду розвитку.

4.4. Перегляд (удосконалення) освітніх програм.

4.4.1. Перегляд освітніх програм з метою її удосконалення здійснюють у формах оновлення або модернізації.

4.4.2. Оновлення ОП.

4.4.2.1 Освітню програму щорічно оновлюють у частині всіх компонентів, крім цілей і програмних навчальних результатів. Діючи, затверджену, освітню програму переглядають щонайменше 1 раз у терміні її дії не пізніше ніж за 1 семестр до її завершення. Підставою для оновлення ОП можуть виступати:

- ініціатива і пропозиції гаранта освітньої програми та / або викладачів програ-

- ми;
- результати оцінювання якості ОП;
- рекомендації роботодавців;
- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру та/або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми.

4.4.2.2 Оновлення відображаються у відповідних структурних елементах ОП (навчальному плані, матрицях, робочих програмах навчальних дисциплін, програмах практик та ін.).

4.4.2.3 Якщо зібрана інформація показує розбіжність між передбаченим навантаженням і часом, який фактично необхідний більшості здобувачів вищої освіти для досягнення визначених результатів навчання, необхідно переглянути навчальне навантаження, кредити, результати навчання або заходи та методи навчання й викладання. Це може також потребувати перепроєктування ОП та її освітніх компонентів. Перегляд необхідно виконувати якомога швидше, не створюючи проблем для тих, хто в цей час навчається за програмою, і повідомити про це тих, хто брав участь у моніторингу.

4.4.2.4 Навчальні плани підлягають моніторингу та періодичному перегляду (не рідше одного разу на повний курс навчання за освітньою програмою). Підставою для розроблення нових навчальних планів є:

- затвердження Кабінетом Міністрів України нового переліку спеціальностей або внесення змін до чинного переліку;
- затвердження нових галузевих стандартів вищої освіти;
- внесення змін до циклу дисциплін гуманітарної та соціально-економічної підготовки;
- внесення змін до циклу дисциплін самостійного вибору здобувача вищої освіти (за рішенням Вченої ради Академії).

4.4.3. Модернізація ОП

4.4.3.1 Модернізація має на меті більш значну зміну в її змісті та умовах реалізації, ніж у разі планового оновлення. Зміна виду освітньої програми також є модернізацією. Особливим випадком модернізації ОП є включення в неї нових неформальних спеціалізацій. Модернізацію ОП можна проводити:

- з ініціативи керівництва Академії, в разі незадовільних висновків про її якість у результаті самоаналізу динаміки набору здобувачів вищої освіти;
- з ініціативи гаранта освітньої програми за відсутності набору вступників на ОП;
- за наявності висновків про недостатньо високу якість ОП за результатами різних процедур оцінювання якості ОП;
- з ініціативи проектної групи з метою врахування змін, що відбулися в науковому професійному полі, в яких реалізується ОП, а також змін ринку освітніх послуг або ринку праці.

4.4.3.2 До модернізації освітніх програм залучають представників ключових роботодавців, зовнішніх стосовно даної ОП експертів (як з професійної спільноти Академії, так і незалежних).

4.4.3.3 Модернізована освітня програма разом з обґрунтуванням внесених до неї змін має пройти затвердження в порядку, визначеному цим Положенням. Повторне затвердження освітніх програм відбувається з ініціативи проектної групи в разі її значного оновлення. Значним вважають оновлення ОП (складу дисциплін, практик і їх обсягу в кредитах ЄКТС) більш, ніж на 50%.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

5.1. Відомості про освітні програми розміщуються на сайті Академії.

5.2. Відповідальними за формування і зберігання паперових версій портфоліо ОП є її гарант.

5.3. Відповідальними за повноту й своєчасність розміщення інформації про освітню програму на сайті Академії є декан факультету.

5.4. Інформація про ОП вноситься проектною групою до ЄДБО в електронному вигляді.